

Ludomir Niewiadomski
Tomasz Bednarek

Motto:
Ogłędziny – tam się wiele zaczyna,
lecz niestety również wiele kończy.¹

OPAKOWANIA DOWODÓW RZECZOWYCH **(z perspektywy kilkuletnich doświadczeń)**

Wprowadzenie

Od wielu już lat szeroko rozumiana problematyka dowodów rzeczowych, a w szczególności ich należytego wprowadzania do procesu karnego powoduje szereg perturbacji. Do najistotniejszych nieprawidłowości w trakcie chociażby postępowania przygotowawczego, a występujących głównie w trakcie czynności ich zabezpieczania należą: brak decyzji właściwego organu o uznaniu zatrzymanych przedmiotów za dowody rzeczowe, opóźnione rejestrowanie tych dowodów, czynnościowe zaniechanie wskazania miejsca i sposobu ich przechowywania, brak niezbędnych rozstrzygnięć (zdarzają się niestety sytuacje, że zbędne dla celów postępowania przygotowawczego przedmioty, zwłaszcza samochody, przechowywane są przez wiele miesięcy, a nawet lat, generując tym samym bardzo wysokie koszty), zupełnie nieuprawnione przechowywanie w aktach prowadzonych spraw broni palnej, amunicji oraz innych niebezpiecznych narzędzi (np. noży, żyletek, igieł itp.), dołączaniu do akt sprawy przedmiotów, których gabaryty na to nie pozwalają, np. tablice rejestracyjne pojazdów, czy chociażby przechowywanie w aktach pieniędzy lub innych wartościowych dowodów rzeczowych, np. książeczek oszczędnościowych czy chociażby biżuterii².

¹ Cytat zawarty na stronie internetowej Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Stołecznej Policji – adres: <http://laboratorium.policja.waw.pl/> - stan na dzień 3.01.2011 r.

² Porównaj – „Postępowanie z dowodami rzeczowymi. Aspekty praktyczne”. Jastrzębia Góra, 25 czerwca 2009 r. – adres: www.kSSIP.gov.pl/files/99e41d4097fa16bdcc85a5f590de9537.doc - stan na dzień 3.01.2011 r.

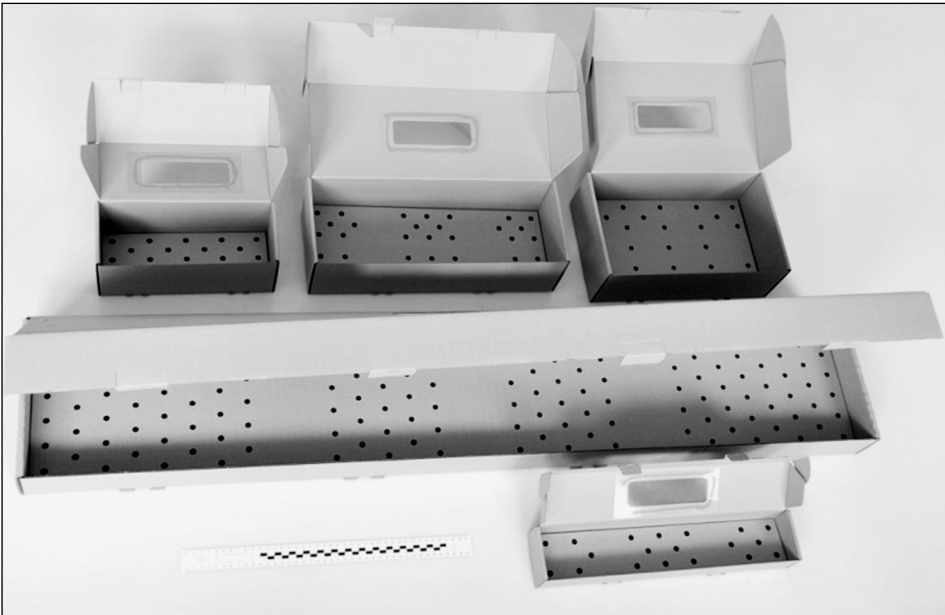
Problematykę działalności właściwych organów w odniesieniu do dowodów rzeczowych w toku postępowania przygotowawczego, oczywiście poza przepisami kodeksu postępowania karnego i ustawy karno-skarbowej reguluje szereg innych unormowań, zarówno zewnętrznych³, jak i wewnętrznych⁴. Tematyka ta została również szeroko nakreślona w wielu publikacjach miesięcznika „Prokuratury i Prawo”, w których zawarto bardzo istotne praktyczne wskazówki postępowania z dowodami rzeczowymi. Warto w tym miejscu przywołać kilka spośród nich⁵.

Celem opracowania będzie próba spojrzenia z kilkuletniej dziś perspektywy na stosowane w Komendzie Stołecznej Policji opakowania specjalnie przeznaczone do zabezpieczania przedmiotów podczas przeróżnych oględzin. Przedmiotów mogących być jednocześnie nośnikami wielu śladów kryminalistycznych. Będzie to również spojrzenie po trosze przez pryzmat projektów zmian w służbowym podporządkowaniu policyjnych techników kryminalistyki.

³ Ustawa z dnia 18 października 2006r. o likwidacji nie podjętych depozytów (Dz.U. z 2006 r. Nr 208, poz.1537), także: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002r. w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2002 r. Nr 50, poz. 449 ze zm.), także: Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i miejsca przechowywania w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia oraz warunków i sposobów ich zniszczenia (Dz.U. z 2003 r. Nr 108, poz.1025), także: Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2007 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z września 2007 r. Nr 169, poz.1189 ze zm.), także: Zarządzenie Nr 16/09/DO Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 marca 2009 r. w sprawie zakresu działania sekretariatów i innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury – niepublikowane.

⁴ Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego instrukcji postępowania z dowodami rzeczowymi stanowiącymi przedmiot badań w laboratoriach kryminalistycznych Policji oraz ich ekspedycji po przeprowadzeniu tych badań wraz ze zmianami – w wersji pierwotnej opublikowane w „Biuletynie Informacyjnym” nr 109, 1998, s. 5 i nast.

⁵ Przykładowo: R. Stefański, *Postępowanie z przedmiotami zbędnymi dla postępowania karnego*, „Prokuratura i Prawo” z 1995 roku nr 1, s. 52 i nast., także: L. Jaworski, *Postępowanie z dowodami rzeczowymi w toku postępowania przygotowawczego*, „Prokuratura i Prawo” z 1996 roku nr 12, s. 105 i nast., także: R. Stefański, *Wykorzystanie dokumentów zawierających tajemnicę państwową, służbową lub zawodową w nowym kodeksie postępowania karnego*, „Prokuratura i Prawo” z 1998 r. nr 5, s. 113 i nast., także: J. Gurgul, *Standardy postępowania dla kierujących oględzinami miejsca zdarzenia. Próba komentarza*. (część I), „Prokuratura i Prawo” z 2000 r. nr 10, s. 111 i nast., także: K. Markiewicz, *Postępowanie z przedmiotami zajętych na użytek procesu karnego*, „Prokuratura i Prawo” z 2004 r. nr 7-8, s. 101 i nast., także: A. Bogusłowicz, *Kryminalistyczno-procesowe aspekty dowodów zmysłowych*, „Prokuratura i Prawo” z 2004 r. nr 7-8, s. 123 i nast., także: O.M. Piaskowska, *Właściwość sądu do orzekania w przedmiocie depozytów w sprawie karnej*, „Prokuratura i Prawo” z 2009 r. nr 1, s. 60 i nast.

Ryc. 1. Opakowania do zabezpieczenia dowodów rzeczowych w pięciu rozmiarach (wzór opakowań 2009, wyk. autorzy)

Kilka zdań o wyposażeniu

Wyposażenie techników kryminalistyki w sprzęt i materiały służące do należytego zabezpieczania śladów kryminalistycznych na miejscach zdarzeń jest, w naszej ocenie, sprawą pierwszoplanową i nie powinno się o tym zapominać. Szkoda tylko, że rzeczywistość dnia codziennego daje nieco odmienny obraz, szczególnie w ostatnich dwóch latach, w których praktycznie w każdym obszarze funkcjonowania policji poszukiwano oszczędności. Mimo wszystko, nie wolno pod żadnym pozorem zapominać o dyspozycji zawartej w art. 2 §1 pkt 1 kodeksu postępowania karnego, tj. „aby sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności”. Oszczędności, niestety czasem źle pojmowane, nie powinny prowadzić do zakłócenia tejże prawnej dyspozycji. Warto przecież pamiętać, że fachowo zabezpieczone przez techników ślady kryminalistyczne pozwalają następnie na właściwe ukształtowanie procesu dochodzenia przestępstw.

Zadać można także w tym miejscu pytanie, czemu dopiero teraz powstało przedmiotowe opracowanie? Odpowiedź jest prosta - pozwala ono na spojrzenie od strony praktycznej z kilkuletniej perspektywy na funkcjonowanie opakowań, stanowiąc jednocześnie przyczynek do szerszej oceny ich stosowania.

Należy również jasno zdać sobie sprawę z faktu, że niezależnie od tego, jak bardzo skomplikowanymi metodami laboratoryjnymi badać się będzie ślady, muszą one zostać wcześniej, w trakcie szeroko rozumianych oględzin⁶, prawidłowo ujawnione i zabezpieczone. Przyjęcie do wiadomości tezy przeciwstawnej mogłoby pod dużym znakiem zapytania pozostawić funkcjonowanie w policji zarówno techników kryminalistyki, jak i laboratoriów kryminalistycznych - a nikomu chyba na tym nie zależy. W ostatnim czasie wszelkie nowości odnoszące się do policyjnej techniki kryminalistycznej, zostały zdominowane przez petycje⁷ kierowane wprost do Komendanta Głównego Policji⁸ czy też wybranych biur Komendy Głównej Policji. Całą gamę tych zapytań można zawęzić do jednego ogólnego stwierdzenia, a mianowicie: *jak długo mamy pracować, na czym i za ile?*. Warto w tym miejscu przypomnieć dawne powiedzenie, które głosi, że *armia maszeruje na brzuchu*⁹, i tak jest niezmiennie od niepamiętnych czasów do dziś. To samo można powiedzieć o szeroko rozumianym procesie kierowania i nadzorze. Zacznijmy od końca, czyli od nadzoru. Jest to przede wszystkim odpowiedzialność. Nie tylko za szkolenie i wyniki w służbie, ale za rzeczy tak prozaiczne, jak zaopatrzenie. To jest także jeden z argumentów podnoszonych w petycjach: *Dajcie nam narzędzia do pracy, a będziemy pracować. Dajcie nam pracować, a będziecie mogli nadzorować i wymagać*.

Ostatnio nawet Komendant Główny Policji decyzją nr 232 z dnia 20 sierpnia 2010 roku powołał zespół złożony z najbardziej doświadczonych policjantów techniki kryminalistycznej w celu opracowania projektu przekształceń tychże komórek organizacyjnych w policji¹⁰. W jego skład wchodzi przedstawiciele Komendy Głównej Policji oraz reprezentanci poszczególnych garnizonów

⁶ Określa je art. 207 k.p.k. § 1. W razie potrzeby dokonuje się oględzin miejsca, osoby lub rzeczy. § 2. Jeżeli przedmiot może ulec przy badaniu zniszczeniu lub zniekształceniu, część tego przedmiotu należy w miarę możliwości zachować w stanie nie zmienionym, a gdy to nie jest możliwe - stan ten utrwalić w inny sposób.

⁷ Petycje nr 1 i nr 2 policjantów Techniki Kryminalistycznej do Komendanta Głównego Policji – 2008 r. i 2009 r. – treść: <http://www.ifp.pl/index.php?name=PNphpBB2&file=viewtopic&t=30522> - stan na dzień 3.01.2012 r.

⁸ Wśród Biur Komendy Głównej Policji wymieni chociażby wypada: Biuro Kryminalne, CLK czy Biuro Prezydialne KGP.

⁹ Marszałek Wellington (sir Arthur Wellesley, Lord Wellington) mawiał, że „armia maszeruje na brzuchu”, co znaczy, że aby odnosiła zwycięstwa, musi mieć żywność, buty i amunicję.

¹⁰ Decyzja nr 232 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 sierpnia 2010 roku w sprawie opracowania projektu przekształceń organizacyjnych komórek techniki kryminalistycznej w Policji – niepublikowana.

policji, szkół policyjnych, a także technicy skupieni wokół Internetowego Forum Policyjnego (IFP). Do zadań zespołu określonych przez komendanta należało m.in. wypracowanie propozycji rozwiązań prawno instytucjonalnych i finansowych, opracowanie propozycji rozwiązań szkoleniowych w obszarze funkcjonowania komórek techniki kryminalistycznej, opracowanie karty opisu stanowiska pracy technika kryminalistyki. Na podstawie analiz i przeglądów funkcjonowania komórek techniki kryminalistycznej w kraju opracowano projekty zmian systemowych w zakresie przekształceń organizacyjnych. Powołany zespół pracował w trzech podzespołach, tj. strukturalno-kadrowym, szkoleniowym i logistycznym. Wyniki prac zespołu i wypracowane propozycje zostaną przedstawione Komendantowi Głównemu Policji.

Warto w tym miejscu zauważyć, że nadzór merytoryczny sprawowany w Komendzie Stołecznej Policji jest zupełnie inny od wypracowanych w ramach zespołu koncepcji. Nadzór ten w odniesieniu do tak specyficznej jednostki, jaką jest KSP, można uznać za modelowy¹¹. Zajmuje się nim dwuosobowy zespół, w którego skład wchodzi: specjalista Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego oraz specjalista z Laboratorium Kryminalistycznego. Dbają oni między innymi o właściwy poziom zaopatrzenia w sprzęt i materiały techników ze wszystkich jednostek organizacyjnych KSP.

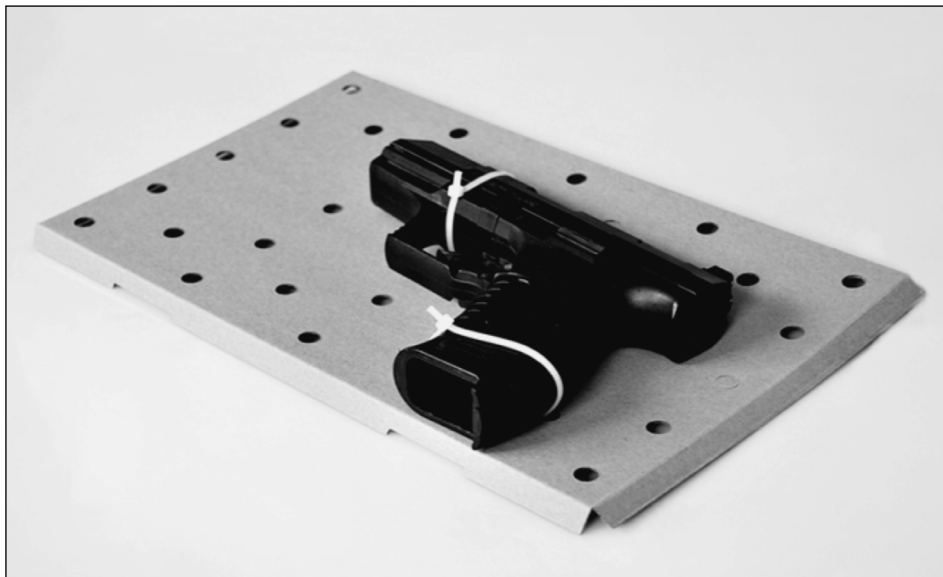
Czego potrzebuje technik, a czego my potrzebujemy od niego

Do zabezpieczania śladów na miejscach zdarzeń technik kryminalistyki nie potrzebuje, w naszej ocenie, więcej niż podstawowych środków, takich chociażby jak: standardowa walizka śledcza, podstawowe proszki daktyloskopijne i opakowania do zabezpieczania przedmiotów - będących jednocześnie nośnikami innych śladów. Podłoża i przedmioty, na których nie ujawnia się śladów elementarnymi metodami, należy zabezpieczyć i przekazać prowadzącemu czynności dochodzeniowo-śledcze, z wnioskiem o możliwie pilne przekazanie tych przedmiotów do laboratorium. Wszelkie ślady będą następnie ujawnione tam specjalistycznymi metodami. Warto przecież wiedzieć, że laboratoria kryminalistyczne mają możliwości dalece większe i trzeba z tego korzystać. Technik kryminalistyki musi natomiast wiedzieć, jakich śladów poszukiwać, w jaki sposób i gdzie. Użycie metod chemicznych na miejscu zdarzenia powinno mieć charakter wyłącznie incydentalny¹². W odniesieniu na przykład do śladów

¹¹ Decyzja nr 28/2007 Komendanta Stołecznej Policji z dnia 23 stycznia 2007 r. w sprawie powołania nieetatowego zespołu ds. koordynacji i merytorycznego nadzoru nad pionem techniki kryminalistycznej w Komendzie Stołecznej Policji wraz ze zmianami – dokument niepublikowany.

¹² *Ślady kryminalistyczne. Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie*. Praca zbiorowa pod red. M. Goca i J. Moszczyńskiego, Difin, Warszawa 2007, s. 29-81, także: E. Gruza, M. Goc, J. Moszczyński, *Kryminalistyka, czyli rzecz o metodach śledczych*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 305-336.

daktyloskopijnych czynności te powinien realizować ekspert wizualizacji śladów. Natomiast technik powinien znać możliwości chemii daktyloskopijnej i wiedzieć, co powinien zabezpieczyć. Powinien posiadać również niezbędne do realizacji tego celu, środki i materiały.

Ryc. 2. Umocowanie przedmiotu na podkładce kartonowej (wzór 2009, wyk. autorzy)

W celu uniknięcia rozwiązań doraźnych, a następnie działań prowizorycznych¹³ już jakiś czas temu konieczne stało się zaproponowanie, a następnie ustalenie standardów dla tych opakowań (podobnie zresztą, jak miało to miejsce przy tworzeniu urządzenia UDZS¹⁴, wyznaczono standardy fotografii sygnalicznej). Warto wspomnieć tylko, że już kilka lat temu w stołecznym Laboratorium Kryminalistycznym opracowano pierwsze opakowania do zabezpieczania dowodów rzeczowych¹⁵.

¹³ Bardzo często do podstawowej pracy technika kryminalistyki brakowało podstawowych rzeczy, jak np. szarego papieru i kartonu. Technicy byli zmuszeni do korzystania z opakowań zastępczych, pozyskiwanych w sposób o, którym nie warto już dziś wspominać. Oczywiście nie odpowiadało to w żaden sposób wymaganiom współczesnej techniki kryminalistycznej, np. badaniom genetycznym.

¹⁴ Urządzenie do wykonywania zdjęć sygnalicznych, np. UDZS-1, UDZS-2.

¹⁵ R. Duchnowski, R. Przybylski, *Zastosowanie właściwych opakowań w technicznym zabezpieczaniu dowodów rzeczowych do badań kryminalistycznych*, „Biuletyn Informacyjny” nr 119, 2004, s. 65 i nast.

Ryc. 3. Opracowane w 2003 r. i stosowane wcześniej opakowania dowodów rzeczowych (wyk. autorzy)

Ryc. 4. Opracowane w 2003 r. opakowania dowodów rzeczowych (wyk. autorzy)

Zakupione wtedy opakowania zostały prawie natychmiast zużyte przez techników kryminalistyki garnizonu. Warto tylko wspomnieć, że były one wykonane z białego sztywnego kartonu, niemal elegancko, z dużym wizjerem przykrytym plastikową szybką i nadrukowaną uproszczoną metryczką informacyjną. Właściwa metryczka procesowa miała być mocowana do zabezpieczanego przedmiotu. Metryczka na pudełku była jednak dosyć kłopotliwa do wypełnienia, szczególnie przy zabezpieczeniu przedmiotów do wąskich opakowań. Bardzo często podnoszono również zarzut, że nie spełnia ona wymogów merytorycznych.

Cztery lata później w laboratorium przygotowano kolejny model opakowań. Biorąc pod uwagę sugestie zgłaszane przez techników kryminalistyki, wprowadzono 5 rozmiarów pudełek przystosowanych do zabezpieczania większości przedmiotów na miejscach zdarzeń. Uzupełniono je o perforowaną wkładkę tekturową i plastikowe zaciski do mocowania zabezpieczanych przedmiotów. Dołączono również tzw. metryczki śladowe i samoprzylepne banderole - plomby do zabezpieczenia zamknięć pudełka. Warto wspomnieć, że głównym celem podjętych działań było wyposażenie w standardowe opakowanie, pozwalające każdemu policjantowi na samodzielne zabezpieczenie przedmiotów na miejscach zdarzeń¹⁶. Stwierdzono wtedy, że niedopuszczalne jest używanie do tego celu przypadkowych opakowań. Wielkość zamówienia była ograniczona wyłącznie ceną, która nie mogła przekroczyć kwoty, przy której zaczyna obowiązywać konieczność wszczęcia postępowania przetargowego. Druga dostawa została równie szybko wykorzystana przez techników, jak poprzednia.

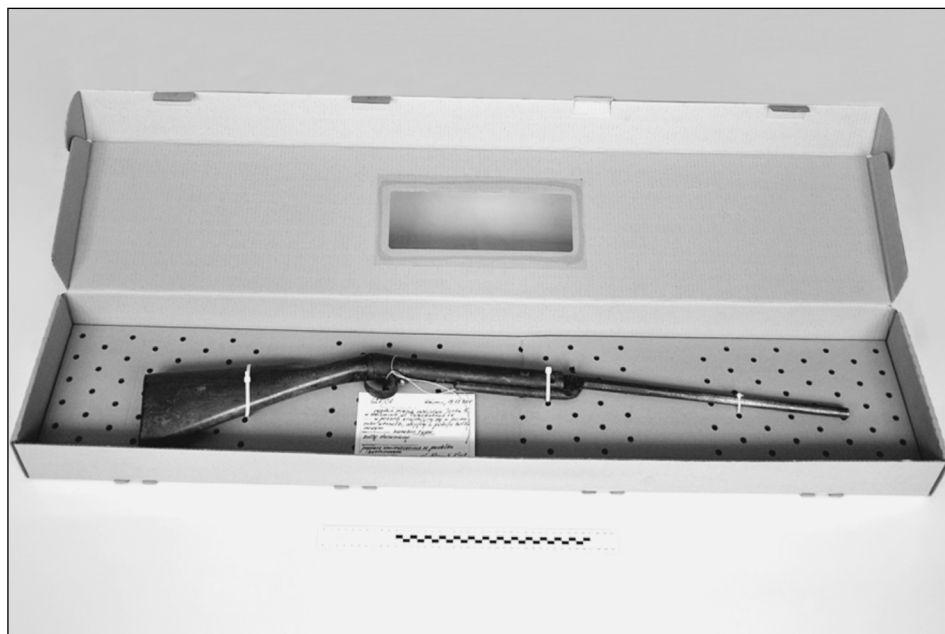

Ryc. 5. Zacisk unieruchamiający zabezpieczany przedmiot (wzór 2009, wyk. autorzy)

¹⁶ Zgodnie chociażby § 79 ust. 1 pkt 1 zarządzenia Nr 1426 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie metodyki wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez służby policyjne wyznaczone do wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców, oględziny mogą być dokonywane samodzielnie przez policjanta służby kryminalnej, służby śledczej lub odpowiedniej komórki służby prewencyjnej.

Przez kolejne 2 lata zbierano doświadczenia i opinie techników kryminalistyki garnizonu stołecznego na temat doświadczeń związanych z wykorzystywaniem opakowań dowodów rzeczowych oraz poszukiwano nowych wytwórców. Wydział Zaopatrzenia KSP był w tej materii nieocenionym pomocnikiem. Wyłoniony w procedurze przetargowej nowy wytwórca wykonał, może mniej eleganckie, ale dużo sztywniejsze i mocniejsze opakowania. Do każdego z nich dołączono cztery zaciski, które pozwalały na dokładne unieruchomienie przedmiotu będącego nośnikiem śladów na podkładce. Zaciski można łączyć ze sobą w przypadku mocowania większych i cięższych przedmiotów. Zrezygnowano z zewnętrznych metryczek na opakowaniach. Nie stwierdzono bowiem, żeby ktokolwiek z nich korzystał. Osoby, które dokonywały zabezpieczenia przedmiotów do badań, mocowały do opakowań własne metryczki. W naszej ocenie postępowanie takie nie jest słuszne, metryczka bowiem powinna być w sposób trwały połączona z dowodem rzeczowym (pozwala przecież na to standardowo dołączony do opakowania zacisk-opaska). Z kolei duża część użytkowników twierdziła, że skoro już jedna metryczka (na pudełku) została wypisana, to nie należy drugiej metryczki dołączać do zabezpieczonego przedmiotu. Puentując zaś powyższe dywagacje, stwierdzono jednoznacznie, że metryczka musi być w sposób trwały połączona ze śladem (dowodem rzeczowym, przedmiotem). Tylko w celach informacyjnych na opakowaniu można powtórzyć podstawowe informacje z metryczki, takie jak np.: rodzaj śladu, miejsce i datę zabezpieczenia, stopień, imię, nazwisko zabezpieczającego.

Zrezygnowano ostatecznie także ze standardowego wyposażenia opakowań w samoprzylepne banderole. W stołecznym garnizonie policji obowiązuje bowiem, skądinąd chyba unikatowa już dziś praktyka, zgodnie z którą opakowanie należy zabezpieczyć sznurkiem i pięcioma imiennymi pieczęciami lakowymi. Ponadto w ostatniej wersji pudełek zmniejszono wielkość okienek, co chroni dodatkowo przed uszkodzeniem dowodów i odpadaniem tychże okienek lepiej niż w poprzednich wersjach. Skłaniamy się nawet w stronę całkowitej ich likwidacji mimo sygnałów od prowadzących postępowania, że okienko jest dodatkowym elementem kontrolnym. Problem ten będzie jednak przedmiotem dopiero przyszłych rozważań i ostatecznych decyzji.

Ryc. 6. Przykład zabezpieczenia dowodu rzeczowego (wzór opakowania 2009, wyk. autorzy)

Opakowania zostały opracowane z myślą o wykorzystaniu ich przez techników kryminalistyki, ale nic nie stoi na przeszkodzie, aby używali ich również inni policjanci prowadzący oględziny. Jest to szczególnie istotne chociażby w kontekście zakończenia w lipcu 2009 r. w Komendzie Stołecznej Policji pilotażowego programu dla funkcjonariuszy dochodzeniowo-śledczych w zakresie samodzielnego prowadzenia oględzin miejsca zdarzenia¹⁷. Program ten dowiódł, że zabezpieczenie śladów kryminalistycznych bez udziału technika kryminalistyki jest nie tylko możliwe, ale przynosić może dobre rezultaty. Z tego też powodu przekazanie im do dyspozycji wystandaryzowanych opakowań pozwoli na szybkie i jednocześnie prawidłowe realizowanie podstawowego celu oględzin. Przebieg programu stanowił także podstawę odrębnej publikacji, w której znaleźć możemy m.in. wskazanie podstaw prawnych, omówienie przebiegu szkolenia, skądinąd kilkudniowego, zasady prowadzenia pilotażu, charakterystykę grupy szkoleniowej (policjanci wydziałów dochodzeniowo-śledczych Komendy Rejonowej Policji Warszawa I i Warszawa VI), wskazanie

¹⁷ Porównaj – strona internetowa KGP

<http://www.policja.pl/portal.php?serwis=clk&dzial=699&id=43415&search=6172> - stan na dzień 3.01.2012 r.

podstawowego sprzętu, którym dysponowali policjanci, oraz analizę wyników jego przeprowadzenia¹⁸.

Zakończenie

Czerpanie w szerokim zakresie z aktualnej wiedzy specjalistycznej z różnych dziedzin należy obecnie z jednej strony do podstawowych elementów postępowania karnego, a z drugiej wymaga od biegłych korzystania z coraz większej ilości śladów zabezpieczanych przez specjalistów w rozumieniu art. 205 k.p.k., którymi na gruncie policyjnym są technicy kryminalistyki.

Nie będzie to możliwe bez wdrożenia skutecznej procedury ochrony tychże śladów. Warto w tym kontekście przypomnieć fragment k.p.k., który w art. 297 § 1 pkt 5 mówi wprost, że celem postępowania przygotowawczego jest zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów dla sądu tak, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na pierwszej rozprawie głównej. Ponadto w art. 308 §1 pojawia się następujące sformułowanie, iż w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, prokurator albo policja mogą w każdej sprawie, w wypadkach nie cierpiących zwłoki, jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe, a zwłaszcza dokonać oględzin (...).

Podsumowując, warto podkreślić, że wspólnym wysiłkiem techników kryminalistyki, Laboratorium i Wydziału Zaopatrzenia KSP dostarczono proste, szybkie i jednocześnie tanie zabezpieczenie śladów. Osiągając tym samym skuteczniejszą ochronę dla śladów, skrócenie czasu zabezpieczania oraz eliminację nieuprawnionych manipulacji.

Literatura

1. Decyzja nr 28/2007 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 23 stycznia 2007 r. w sprawie powołania nieetatowego zespołu ds. koordynacji i merytorycznego nadzoru nad pionem techniki kryminalistycznej w Komendzie Stołecznej Policji wraz ze zmianami – dokument niepublikowany.
2. Decyzja nr 232 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 sierpnia 2010 roku w sprawie opracowania projektu przekształceń organizacyjnych komórek techniki kryminalistycznej w Policji – dokument niepublikowany.
3. Duchnowski R., Przybylski R., *Zastosowanie właściwych opakowań w technicznym zabezpieczeniu dowodów rzeczowych do badań kryminalistycznych*, „Biuletyn Informacyjny” nr 119, 2004.

¹⁸ M. Pękała, M. Betlejewski, P. Trojanowski, *Szkolenie policjantów prowadzących postępowania przygotowawcze w zakresie samodzielnego prowadzenia oględzin – pilotaż w Komendzie Stołecznej Policji*, „Biuletyn Informacyjny” nr 124, 2010, s. 5 i nast.

4. Gruza E, Goc M., Moszczyński J., *Kryminalistyka, czyli rzecz o metodach śledczych*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
5. Gurgul J., *Standardy postępowania dla kierujących oględzinami miejsca zdarzenia. Próba komentarza. (Część I)*, „Prokuratura i Prawo” nr 10, 2000.
6. Jaworski L., *Postępowanie z dowodami rzeczowymi w toku postępowania przygotowawczego*, „Prokuratura i Prawo” nr 12, 1996.
7. Markiewicz K., *Postępowanie z przedmiotami zajętymi na użytek procesu karnego*, „Prokuratura i Prawo” nr 7-8, 2004.
8. Piaskowska O.M., *Właściwość sądu do orzekania w przedmiocie depozytów w sprawie karnej*, „Prokuratura i Prawo” nr 1, 2009.
9. Pękała M., Betlejewski M., Trojanowski P., *Szkolenie policjantów prowadzących postępowania przygotowawcze w zakresie samodzielnego prowadzenia oględzin – pilotaż w Komendzie Stołecznej Policji*, „Biuletyn Informacyjny” nr 124, 2010.
10. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i miejsca przechowywania w postępowaniu karnym przedmiotów i substancji stwarzających niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia oraz warunków i sposobów ich zniszczenia (Dz.U. z 2003 r. Nr 108, poz.1025).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2002 r. Nr 50, poz. 449 ze zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2007 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2007 r. Nr 169, poz.1189 ze zm.).
13. Stefański R., *Postępowanie z przedmiotami zbędnymi dla postępowania karnego*, „Prokuratura i Prawo” nr 1, 1995.
14. Stefański R., *Wykorzystanie dokumentów zawierających tajemnicę państwową, służbową lub zawodową w nowym kodeksie postępowania karnego*, „Prokuratura i Prawo” nr 5,1998.
15. *Ślady kryminalistyczne. Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie*. Praca zbiorowa pod red. Goca M. i Moszczyńskiego J., Difin, Warszawa 2007.
16. Zarządzenia Nr 1426 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie metodyki wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez służby policyjne wyznaczone do wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców (Dz.U. KGP nr 1 z 10 stycznia 2005 r.).
17. Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego instrukcji postępowania

z dowodami rzeczowymi stanowiącymi przedmiot badań w laboratoriach kryminalistycznych Policji oraz ich ekspedycji po przeprowadzeniu tych badań - opublikowane w „Biuletynie Informacyjnym” nr 109, 1998.

18. Zarządzenie nr 840 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 lipca 2004 r. zmieniające zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego instrukcji postępowania z dowodami rzeczowymi stanowiącymi przedmiot badań w laboratoriach kryminalistycznych Policji oraz ich ekspedycji po przeprowadzeniu tych badań (Dz.U. KGP Nr 14 z 16 sierpnia 2004 r. poz. 71).
19. Ustawa z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji nie podjętych depozytów (Dz.U. z 2006 r. Nr 208, poz.1537).